

در این مقاله می آموزیم:

✓ اصطلاحات رایج در بازار سرمایه (شماره ۲)

✓ پورتفولیو (پورتفوی)، بازار خرسی و گاوی، ترازنامه، صورت سود و زیان،
DPS ، EPS ، P/E ، صف خرید، صف فروش

تئوری پرتفولیو (پورتفوی)

پورتفولیو در زبان فرانسوی به معنای سبد می باشد. این تئوری سرمایه گذاری توسط مارکوتیز (Markovits) در سال ۱۹۵۲ تحت عنوان انتخاب سبد سهام معرفی شد.

بر اساس این نظریه ریسک خرید سبد سهام با توزیع مناسب بسیار کمتر از ریسک خرید تک سهم است، به دلیل اینکه ریسک سهام مختلف مستقل از یکدیگر است.

به عنوان مثال فرض کنید سبد سهامی از دو سهم که یکی در حالت افزایش نرخ بهره بانکی و دیگری در حالت کاهش نرخ بهره سود می دهد، تشکیل شده باشد.

بازار خرسی و گاوی چیست؟^۱

این دو واژه برای مشخص کردن روند کلی بازار سرمایه به کار گرفته می شوند. به عبارت ساده، هنگامی که بازار رو به رشد باشد و قیمت سهام روندی صعودی دارد می گویند «بازار گاوی» است. این در حالی است که اگر قیمت سهام روندی نزولی داشته و رکود در اوضاع اقتصادی حاکم شده باشد، «بازار خرسی» نامی است که می تواند روند بازار را توضیح دهد.

^۱ روزنامه دنیای اقتصاد

صورت سود و زیان چیست؟

صورت سود و زیان، بیانگر میزان سود یک شرکت در پایان سال مالی است

هر اندازه میزان سودآوری یک شرکت در مقایسه با قیمت سهام آن شرکت در بورس، بیشتر باشد، می تواند یکی از نشانه های **ارزنده بودن** سهم باشد.

اما چگونه می شود از میزان سودآوری یک شرکت مطلع شد؟

شرکت ها موظفند در پایان سال مالی، صورت صورت و زیان خود را منتشر و از این طریق، میزان سودآوری خود را به سهامداران اطلاع دهند.

شرکت سهامی عام نمونه
صورت سود و زیان
برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۰۳

(تعداد ارائه شده)	پادداشت		
	سال ۱۳۰۲	سال ۱۳۰۱	
	میلیون ریال	میلیون ریال	
۲۸	---	---	درآمدهای عملیاتی
۲۹	---	---	بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی
	---	---	سود ناخالص
۳۰	---	---	هزینه های فروش، اداری و عمومی
۳۱	---	---	هزینه عملیات مشکوک الوصول (هزینه استثنایی)
۳۲	---	---	سایر اقلام عملیاتی
	---	---	سود عملیاتی
۳۳	---	---	هزینه های مالی
۳۴	---	---	سایر درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی
	---	---	سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات
۳۵	---	---	مالیات بر درآمد
	---	---	سود خالص عملیات در حال تداوم
۳۶	---	---	سود خالص (زیان) عملیات متوقف شده
	---	---	سود خالص
	---	---	سود پایه هر سهم
	---	---	تأسی از عملیات در حال تداوم:
	---	---	عملیاتی
	---	---	غیرعملیاتی
	---	---	تأسی از عملیات متوقف شده
	---	---	سود پایه هر سهم
	---	---	گردش حساب سود (زیان) ایبائته
	---	---	سود خالص
۳۸	---	---	سود ایبائته ابتدای سال
	---	---	تعدیلات ستوانی
۳۹	---	---	سود ایبائته ابتدای سال - تعدیل شده
۴۰	---	---	سود سهام مصوب
	---	---	افزایش سرمایه
	---	---	سود قابل تخصیص
۴۱	---	---	اندوخته قانونی ^۱
۴۲	---	---	سایر اندوخته ها ^۱
	---	---	سود ایبائته پایان سال

پادداشتهای توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

EPS (سود هر سهم) چیست؟

EPS مخفف شده‌ی (Earn Per Share) به معنای سود هر سهم می‌باشد.

اگر **کل سودی** را که شرکت در پایان سال مالی خود بدست می‌آورد، بر **تعداد سهام** منتشر شده توسط شرکت تقسیم کنیم، عدد حاصل بیانگر سود هر سهم است.

برای مثال،

اگر براساس اطلاعات مندرج در **صورت سود و زیان**، کل سود خالص شرکت در پایان سال

مالی ۵۰۰ میلیون تومان و تعداد سهام شرکت هم یک میلیون سهم باشد، سود هر سهم ۵۰۰

تومان خواهد بود:

$$\frac{500,000,000}{1,000,000} = 500$$

DPS (سود تقسیمی هر سهم) چیست؟

DPS مخفف شده‌ی (Divide Per Share) به معنای سود تقسیمی هر سهم می‌باشد.

شرکت‌ها، لزوماً همه سودی را که در پایان سال مالی بدست می‌آورند، بین سهامداران توزیع نمی‌کنند و بخشی از آن را برای اجرای برنامه‌های توسعه‌ای شرکت، نگه می‌دارند.

میزان سودی که به ازای هر سهم، بین سهامداران توزیع می‌شود، سود تقسیمی هر سهم یا اصطلاحاً DPS می‌گویند.

تصمیم‌گیری درخصوص میزان تقسیم سود، در مجمع عادی سالیانه و با رأی‌گیری از سهامداران انجام می‌شود.

$$\frac{1138}{60} = 18,97$$

نباید تنها با اتکا به P/E سهام خرید

یکی از اشتباهاتی که سرمایه گذاران مرتکب می شوند خرید سهام **صرفاً** به اتکای P/E بالا یا پایین است. اگر سهمی P/E بالا داشته باشد هیچ تضمینی وجود ندارد که بعداً به سرعت پایین نیاید. اگر سهمی P/E پایین داشته باشد هیچ تضمینی وجود ندارد که بعداً به سرعت بالا بیاید. گاهی ممکن چندین ماه یا سال طول بکشد که P/E سهم رو به بالا حرکت کند

پیش بینی سود

شرکت ها معمولاً در پایان هر سال مالی، بودجه سال آینده خود را منتشر می کنند. یکی از مهمترین اطلاعات مندرج در بودجه شرکت ها، پیش بینی مقدار سود هر سهم آنان است، به عنوان مثال، شرکت الف در پایان سال ۱۳۹۱ پیش بینی می کند که در پایان سال مالی ۱۳۹۲، به ازای هر سهم، **۱۰۰ تومان سود** بدست آورد. این پیش بینی برای سرمایه گذاران حائز اهمیت است، زیرا می تواند چشم انداز شرکت را حداقل برای یک سال آینده، مشخص نماید.

ردیف	شرح	1392 (میلیون ریال)	1391 (میلیون ریال)	1390 (میلیون ریال)	1389 (میلیون ریال)
1	سود عملیاتی	124,403,338	120,909,028	120,909,028	120,909,028
2	سود مالی	180	229,287	39,222	180
3	سود غیر عملیاتی	192	(79,128)	(11,240)	(72)
4	سود خالص	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
5	سود خالص به ازای هر سهم	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
6	سود خالص به ازای هر سهم (تومان)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
7	سود خالص به ازای هر سهم (دلار)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
8	سود خالص به ازای هر سهم (یورو)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
9	سود خالص به ازای هر سهم (پوند)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
10	سود خالص به ازای هر سهم (دلته)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
11	سود خالص به ازای هر سهم (کرونا)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
12	سود خالص به ازای هر سهم (ریال)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
13	سود خالص به ازای هر سهم (روپیه)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
14	سود خالص به ازای هر سهم (رند)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
15	سود خالص به ازای هر سهم (درانگه)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
16	سود خالص به ازای هر سهم (کونا)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
17	سود خالص به ازای هر سهم (لیر)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
18	سود خالص به ازای هر سهم (تاکا)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
19	سود خالص به ازای هر سهم (کوبا)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
20	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
21	سود خالص به ازای هر سهم (کولون)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
22	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
23	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
24	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
25	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
26	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
27	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
28	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
29	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
30	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
31	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
32	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
33	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
34	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
35	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
36	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
37	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
38	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
39	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
40	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
41	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
42	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
43	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
44	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
45	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
46	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
47	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
48	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
49	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136
50	سود خالص به ازای هر سهم (پول)	124,775	120,959,187	109,637,810	120,948,136

تعدیل سود پیش‌بینی شده

شرکت‌های پذیرفته شده در بورس موظفند در دوره‌های سه‌ماهه عملکرد واقعی خود را بررسی کرده و ضمن مقایسه عملکرد واقعی با بودجه پیش‌بینی شده، پیش‌بینی جدید خود از میزان سودآوری شرکت را براساس عملکرد واقعی به بازار منعکس کنند.

به عنوان مثال، شرکت الف پیش‌بینی کرده است که در پایان سال مالی ۱۳۹۲، ۱۰۰ تومان سود به ازای هر سهم بدست آورد. اما پس از گذشت سه ماه از فعالیت شرکت پیش‌بینی خود را تغییر داده و از ۱۰۰ تومان به ۱۱۰ تومان (مثلاً به دلیل کاهش هزینه‌های مواد اولیه) افزایش می‌دهد و یا باید به ۹۵ تومان (به دلیل افزایش مالیات شرکت توسط دولت) کاهش یابد.

تغییرات این‌چنینی در سود پیش‌بینی شده را اصطلاحاً **تعدیل سود** می‌گویند.

اولی (از ۱۰۰ تومان به ۱۱۰ تومان) **تعدیل مثبت** و دومی (از ۱۰۰ تومان به ۹۵ تومان) **تعدیل منفی** نام دارد

صف خرید

وقتی حجم تقاضا برای یک سهم در بورس، از حجم عرضه آن سهم بیشتر باشد، برای آن سهم صف خرید تشکیل می‌شود. تشکیل صف خرید برای یک سهم نشان‌دهنده اقبال سرمایه‌گذاران به آن سهم است.

برای مثال، انتشار خبری در خصوص **آزادسازی نرخ سیمان**، یا **کاهش مالیات**

شرکت‌های خودرو ساز می‌تواند موجب انتظار سرمایه‌گذاران برای سودآوری

شرکت‌های سیمانی و در نتیجه، تشکیل صف خرید و افزایش قیمت سهام شرکت‌های

سیمانی را بدنبال خواهد داشت.

نعداد	حجم	فروش	خرید	حجم	نعداد
1	323	4,660	4,649	3,674,228	127
1	3,000	4,671	4,630	4,500	1
1	9,000	4,690	4,600	32,430	4
1	3,000	4,690	4,600	35,430	4

صف فروش

در نقطه مقابل، وقتی حجم عرضه یک سهم در بورس، بیشتر از حجم تقاضا برای آن سهم باشد، برای سهم مذکور صف فروش شکل می گیرد. تشکیل صف فروش برای یک سهم، می تواند حاکی از بی رغبتی سرمایه گذاران به آن سهم است.

برای مثال، انتشار خبری در خصوص **افزایش تعرفه واردات خودروهای لوکس**، یا **کاهش کارمزد شرکت های رایانه ای** می تواند موجب انتظار سرمایه گذاران برای سودآوری شرکت های خودرویی و رایانه ای ابهام ایجاد کند و در نتیجه، تشکیل صف فروش و کاهش قیمت سهام شرکت های خودرویی و رایانه ای را بدنبال خواهد داشت.

نعداد	حجم	فروش	خرید	حجم	نعداد
67	1,362,253	2,426	2,351	15,000	1
1	25,197	2,427	2,025	780	1
2	15,664	2,428	1,660	10,000	2

معمولا بلافاصله پس از انتشار یک اطلاعات حائز اهمیت در خصوص سهام، صف خرید یا فروش برای آن سهم تشکیل می شود.

نگارنده: محسن تقی نژاد

